

# SLOVENSKI NAROD

JEDINSTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11 lir — Račun pri pošto čk. zavezu: Ljubljana 10.351

## Zwölf feindliche Zerstörer versenkt

Ein grosser Sieg der deutschen U-Boote im Nordatlantik — Drei weitere Zerstörer torpediert, neun Transporter mit 46.500 BRT versenkt

Aus dem Führer-Hauptquartier, 24. Sept. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

An der südlichen und mittleren Ostfront dauern die Abwehrkämpfe an den bisherigen Schwerpunktabschnitten mit unverminderter Heftigkeit an.

Am Kubanbrückenkopf und ostwärts Melitopol wurden starke feindliche Angriffe abgewiesen, Übersetzversuche der Sowjets über den mittleren Dnjeper an mehreren Stellen vereitelt.

Nordostwärts Saporoschje und bei Demidow gelang es durch entschlossene Gegenangriffe unserer Truppen durchgebrochene Sowjetregimenter zu vernichten und dabei Gefangene und Beute einzubringen.

Die Luftwaffe entlastete durch Angriffe zusammengefasster Verbände die in schweren Kämpfen stehenden Truppen des Heeres.

An der Eismeerfront führten schnelle deutsche Kampfflugzeuge erfolgreiche Angriffe gegen sowjetische Unterseebootsstützpunkte und Nachschublager. Im Verlauf dieser Angriffe schossen die Jagdflugverbände innerhalb 24 Stunden ohne eigene Verluste 45 feindliche Jagdflugzeuge ab.

In Südtalien griff der Feind gestern mit starken Kräften bei Salerno und Contursi an. Während die Kämpfe im Abschnitt Salerno noch im Gange sind, wurde der feindliche Angriff im Südwesten von Contursi nach hartnäckigem und erbittertem Ringen und besonders hohen feindlichen Verlusten abgeschlagen.

Die mit der Masse auf der Insel Kefalonien eingesetzte italienische Division »Aquila« hatte sich nach dem Verrat Badoglio's geweigert die Waffen zu strecken und hat Feindseligkeit eröffnet. Nach Vorbereitung durch die Luftwaffe traten die deutschen Truppen zum Angriff an, brachen den Widerstand und nahmen die Hafenstadt Argostoli ein. Abgesehen von

4000 Mann, die rechtzeitig die Waffen niederlegten, wurde die Masse der aufständischen Divisionen mit dem Divisionsstabe im Kampf vernichtet.

Am 2. September versuchten britische Kleinunterseeboote in die norwegischen Schellengewässer einzudringen. Sie wurden bei diesem Versuch rechtzeitig erfasst und vernichtet, bevor sie zu einem Erfolg kommen konnten. Ein Teil der Besatzungen geriet in Gefangenschaft.

Angloamerikanische Fliegerverbände verloren am gestrigen Tage bei Angriffen gegen Orte im Küstenraum der besetzten Westgebiete, durch die besonders die Stadt Nantes schwer getroffen wurde, 15 Flugzeuge.

Britische Bomberverbände unternahmen in der vergangenen Nacht erneut terroristische Angriffe gegen Mannheim, Ludwigshafen, Darmstadt und Aachen. Es entstanden Verluste unter der Bevölkerung und zum Teile erhebliche Schäden. 33 Abschüsse wurden bisher festgestellt.

Schnelle deutsche Kampfflugzeuge bekämpften in der Nacht zum 24. September Flugstützpunkte und andere militärische Ziele in Süd- und Mittelengland.

Die feindlichen Verluste beim Terrorangriff in der Nacht vom 22. 23. September haben sich auf 27 Maschinen erhöht.

Deutsche U-Boote griffen nach wochenlanger Pause überraschend den feindlichen Geleitzverkehr im Nordatlantik an. Es gelang einer Unterseebootskampfguppe ein nach Amerika fahrendes und ungewöhnlich stark gesichertes Geleitz anzugreifen, bei dem der Angriff gegen die ausserordentlich zahlreichen Geleitzzerstörer der Aussen-sicherung geführt wurde. Hierbei erzielten die Unterseeboote einen einmaligen Erfolg. In tagelangen hartnäckigen und erbitterten Kämpfen wurden 12 feindliche Zerstörer versenkt und 3 weitere torpediert. Ihr Sinken ist wahrscheinlich. Starker Nebel behinderte die Fortsetzung der Operationen. Trotzdem wurden aus dem Geleitzzuge noch 9 Schiffe mit 46.500 BRT versenkt und 2 weitere torpediert.

## 12 caccia-torpediniere del nemico affondate

Grande vittoria dei sottomarini germanici nell'Atlantico settentrionale — Tre altre caccia-torpediniere silurate, nove navi mercantili di 46.500 tonn. affondate

Dal Quartiere generale del Führer, 24 settembre. Il Comando supremo tedesco comunica:

Nel settore meridionale e centrale del fronte orientale continuano con non minore accanimento i combattimenti difensivi nei punti di gravitazione.

Sulla testa di ponte del Cuban e ad est di Melitopol sono stati respinti forti attacchi nemici e tentativi sovietici di oltrepassare il Dnjeper centrale sono falliti in parecchi punti.

Le nostre truppe sono riuscite a nord di Saporoschje e presso Demidov con risoluti contrattacchi ad annientare regimenti sovietici che si erano infiltrati; sono stati catturati prigionieri e bottino di guerra. La Luftwaffe con reparti compatti ha alleggerito le truppe impegnate in gravi combattimenti.

Sul fronte del Mar glaciale velivoli tedeschi da combattimento sferarono riusciti attacchi sulle basi dei sommergibili sovietici e sui magazzini di deposito. Durante questi attacchi i reparti della caccia abbatterono in 24 ore 45 caccia nemici senza subire alcune perdite.

Nell'Italia meridionale il nemico attaccava ieri con ingenti forze presso Salerno e Contursi. Mentre nel settore di Salerno durano ancora i combattimenti, l'attacco nemico a sudovest di Contursi fu respinto dopo ostinati ed esasperati combattimenti che causarono al nemico gravissime perdite.

La divisione italiana Aquila, ammassata sull'isola di Cefalonio, non volle arrendersi dopo il tradimento di Badoglio ma iniziava le ostilità. Dopo i preparativi della Luftwaffe, le truppe tedesche passavano all'attacco, infrangendo la resistenza ed occupando la città marittima di Argostoli. Meno 4000 uomini, che avevano tempestivamente deposto le armi, il resto della divisione ribelle insieme allo stato maggiore fu annientato nella lotta.

Il 22 settembre, gruppi di piccolissimi sommergibili britannici tentavano di penetrare nelle acque della costa norvegese. Ma prima che ottenessero qualche successo, esse furono a tempo catturate e distrutte. Parte dell'equipaggio fu fatto prigioniero.

Reparti dell'aviazione anglo-americana durante attacchi nella giornata di ieri su località del territorio costiero occupato, perdevano 15 aerei; durante gli attacchi fu colpita specialmente la città di Nantes.

Nella scorsa notte reparti di bombardieri britannici ripetevano attacchi terroristici su Mannheim, Ludwigshafen, Darmstadt e Aachen. La popolazione civile subiva perdite e considerevoli danni. Secondo gli accertamenti fatti finora, sono stati abbattuti 33 aerei nemici.

Nella notte sul 24 settembre apparecchi veloci da combattimento tedeschi attaccavano aerodromi e altri obiettivi militari nell'Inghilterra meridionale e centrale.

Le perdite nemiche nell'attacco terroristico durante la notte dal 22 al 23 settembre salivano a 27 aerei.

Sommergibili tedeschi dopo una tregua di parecchie settimane attaccavano improvvisamente il movimento dei convogli nemici nell'Atlantico settentrionale. Un gruppo di sommergibili tedeschi riusciva ad attaccare un grande convoglio diretto in America e fortemente protetto. L'attacco era diretto specialmente contro i numerosi cacciatorpediniere della difesa esterna. I sommergibili riportarono grande successo. In combattimenti accaniti ed asaperati di più giorni, affondavano 12 caccia nemici silurandone altri 3 che probabilmente sono affondati. Fitta nebbia ostacolava la continuazione delle operazioni. Ciò malgrado sono state affondate nove navi di questo convoglio di complessive 46.500 ton. e altre due sono state silurate.

## Čišćenje v Rumuniji

Bukarest, 25. sept. Rumunske oblasti so internale veliko število Židov in protidržavnih elementov.

## Naraščajoč odpor proti Rooseveltu v Ameriki

Lizbona, 24. sept. Politiki krogi v Združenih državah so mnenja, da je delal Roosevelt s svojim zadnjim govorom propagando za bodočo predsedniško volitve. Tega mnenja je 19 republikanskih članov kongresa, medtem ko demokrati Roosevelt seveda zagovarjajo.

Republikanski senator Taft je izjavil pročevalcem listov, da je treba po njegovem mnenju zadnjo Rooseveltovo poslanico in tudi druge njegove izjave gledati s stališča, da si hoče v četrti zagotoviti predsedniško mesto in da zato namenoma bagatelizira vse spore v domovini ter postavlja v osrednje vojaške dogodke. Podobnega mnenja je tudi republikanec Bridges. Senator Iken kritizira predvsem Rooseveltove socialne predloge, ki da niso nič drugega kakor mamilo za ljudstvo, kateremu bi se Roosevelt z obljubami rad prikupil.

## Krvav zločin badoglijevcev

Rim, 25. sept. Z uradne italijanske strani je bilo sredi objavljeno poročilo o umoru bivšega generalnega tajnika fašistične stranke Mutti, ki je bil izvršen po nalogu Badoglija. Mutti je 24. julija Badoglijeve plačanci prišli na njegovem stanovanju ter ga odvedli. V nekem gozdu so ga vrgli iz avtomobila in ubili z več strel. Takrat so razšli v različni smeri. Mutti, ki je bil podpolkovnik in večkrat odlikovan, neadno umrl. V počestitev spomina je rimska mestna uprava včeraj sklenila, da se velik trg imenuje po pokojnem Muttiju.

## Švica odločno odklanja komunizem

Bern, 25. sept. Švicarski zvezni svet je odklonil predlog za osvoboditev interniranih komunistov z veliko večino. Šef sodne uprave je izjavil, da je bolj kot kdaj potrebno, da se omenjeni boljševiški delovanje. Imamo dokaz, da je delal za komunistično internacionalno še vedno deluje.

## Dvanajst sovražnih rušilcev potopljenih

Velika zmaga nemških podmornic na Atlantiku — Trije nadaljnji rušilci torpedirani, devet prevoznih ladij s 46.500 tonami potopljenih

Iz Führerjevega glavnega stana, 24. septembra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

V južnem in srednjem odseku vzhodne fronte se nadaljujejo obrambni boji na do sedanjih težavah z nezmanjšano srditostjo.

Na kubanskem mostišču in vzhodno od Melitopolja so bili zavrnjeni močni sovražni napadi ter poskusi za prehod sovjetskih čet čez srednji Dnjeper na več krajih preprečeni.

Severno od Zaporozja in pri Demidovu je uspešno z odločnimi protinapadi naših čet uničilo sovjetske polke, ki so prodrli, pri čemer so bili zajeti ujetniki in vojni plen.

Letalstvo je s strujenimi oddelki razbremenilo v hudih bojih se nahajajoče čete. Na fronti ob Lednem morju so izvršila nemška bojna letala uspešne napade na sovjetska podmorniška oporišča in oskrbovalna skladišča. Med temi napadi so se srečali oddelki lovskih letal v 24 urah brez lastnih izgub 45 sovražnih lovcev.

V južni Italiji je napadel sovražnik včeraj z močnimi silami pri Salerno in Contursu. Dočim boji v odseku pri Salerno še trajajo, je bil sovražni napad južnozapadno od Contursija po trdovratnih in ogorčenih borbah zavrnjen, pri čemer je imel sovražnik izredno hude izgube.

Italijanska divizija »Aquila«, ki je bila v množicah razmeščena na otoku Kefaloniji, se po izdajstvu Badoglija ni hotela vdati ter je pričela sovražnosti. Po pripravih letalstva so prešle nemške čete v napad, zlomile odpor in zavzele pristaniško mesto Argostoli. Z izjemo 4000 mož, ki so pravočasno odložili orožje, je bila množica uporne divizije skupno z divizijskim štabom v borbi uničena.

Dne 22. septembra so poskušale skupine najmanjših angleških podmornic vdreti v norveške obalne vode, bile pa so pri tem poskusu pravočasno zajete in uničene, preden so mogle doseči kak uspeh. Del posadke je bil ujet.

Angleško ameriški letalski oddelki so izgubili včeraj podnevi pri napadih na kraje na zasednem zapadnem obalnem področju, pri katerih je posebno hudo trpelo mesto Nantes, 15 letal.

Oddelki angleških bombnikov so izvršili v pretekli noči ponovne teroristične napade na Mannheim, Ludwigshafen, Darmstadt in Aachen. Civilno prebivalstvo je imelo izgube in deloma je bila povzročena znatna škoda. Po dosedanjih ugotovitvah je bilo sestreljenih 33 sovražnih letal.

Nemška brza bojna letala so napadala v noči na 22. na 23. septembra so se povečale na 27 letal.

Sovražne izgube pri terorističnem napadu v noči na 22. na 23. septembra so se povečale na 27 letal.

Nemške podmornice so po večtedenskem odmoru presenetljivo napadle promet sovražnih konvojov na severnem Atlantiku. Skupni nemških podmornic se je posrečilo napad velik, v Ameriko namenjen in izredno močan zavarovan konvoj. Napad je bil usmerjen predvsem na izredno številne spremeljavalne rušilce zunanje obrambe. Pri tem so dosegle podmornice edinstven uspeh. V večdnevni trdovratni in ogorčenih borbah so potopile 12 sovražnih rušilcev, 3 nadaljnje pa torpedirale. Verjetno so se tudi potopili, čista morda je ovirala nadaljevanje operacij, kljub temu pa je bilo potopljenih v konvoju še 9 ladij s skupno 46.500 tonami, dve nadaljnji ladiji pa sta bili torpedirani.

## Pregled položaja na vzhodnih bojiščih

Brezuspešni prodorni poskusi sovjetskih čet — Pri Smolensku odrezani in uničeni sovražni skupini

Berlin, 25. sept. Z vzhodnega bojišča poročajo: Na kubanskem mostišču nemške čete odbijajo ponavljajoče se sovjetske napade. Na ostalem delu južnega odseka prevladuje slabo vreme. Novi brezuspešni prodorni poskusi boljševikov ne morejo ovirati načrtovanih pokretov nemških čet. Na več krajih je bil sovražnik odbit s protinapadi in je imel velike izgube. Dva sovjetska strelska polka sta bila severovzhodno od Zaporozja in pri Demidovu popolnoma razbita.

Na srednjem odseku so se prodorni poskusi boljševikov izjalovili. Posebno hudi boji so južno od Roslavlja in pri Smolensku. V protinapadu sta bili pri Smolensku dve sovražni skupini odrezani in uničeni.

Na severnem odseku prevladuje v splošnem mir. Južno od Ladoškega jezera obstrejuje topništvo sovražne položaje. Za vojno važne naprave v Leningradu so pod težkim topniškim ognjem. Pri tem je bil uničen most pri Leningradu ter zažgani velika rafinerija in ladjelarnica. Na Severnem Lednem morju so bili izvršeni hudi letalski napadi na sovražno pristanišče Kolo. Bombardirani so bili tudi vojaški cilji na Riškem polotoku. V letalski bitki nad Murmanskim zalivom je bilo 55 sovjetskih letal sestreljenih brez lastnih izgub.

Madrid, 25. sept. Vojaški položaj na vzhodni fronti tolmači list »Informaciones« z ugotovitvijo: Sprito spretno taktike Nemcev sovjetske armade kljub silnim izgubam niso dosegle niti odločilnega prodora, niti se jim ni posrečilo streti nemške vojske.

## Odlični nemški protinapadi na jugu

Berlin, 25. sept. O bojih na južnem odseku vzhodne fronte poročajo iz pooblaščenega vojaškega vira:

Nemške čete so tudi včeraj obdržale pobudo v svojih rokah in to kljub prodornim poskusom sovražnika in kljub slabim vremenskim prilikam. Nemške čete so nastopile na mnogih mestih z odločnimi protinapadi. Posrečilo se jim je izločiti iz boja mnogo sovražnih tankov, zapleniti orožje in razbiti dva sovjetska strelska polka. Sovražni polki, ki trenutno napadajo, štejejo samo po 200 do 300 mož.

Na kubanskem mostišču je sovražnik napadel južno od reke Kubana ter je poskušal s 50 tanki prodreti v nemške črte, vendar pa se je ta poskus izjalovil. Štirje sovražni tanki so bili uničeni. Tudi po drugem napadu je bil sovražnik odbit. Ko je sovražnik popeljene tretje poskušal prodreti, je bil znova zavrnjen. Pred nemškimi črtami je obležalo več sto padlih in goreče ruševine 13 razbitih oklopnikov. Tudi severno od Kubana se je sovražnik štirikrat pripravil na napad, ki pa se ni mogel razviti. Ogenj težkega topništva ter bombe bojnih in strmoglavnih letal so njegove namere preprečile.

Na področju Melitopolja so bili sovražni napadi prav tako zavrnjeni. Nemške čete so tu prešle v protinapad, stisnile sovražni strelski polk in ga uničile. Na novo pridobljenem ozemlju so se nemške čete pripravile k nadaljnjemu odporu.

Čeprav je slabo vreme oviralo delovanje letalstva, so letalske skupine napadale sovražne tanke, vozila, stoječe kolone in čete na pohodu z močnim učinkom. Protiletalsko topništvo podpira obrambne boje vojske.

## V Sredozemlju potopljen ameriški rušilec

Berlin, 24. sept. DNB. Ameriški rušilec »Rohan« o katerem je bilo javljeno, da je bil potopljen, je izpodirjal 1500 ton in je bil šele ob izbruhu vojne vključen v ameriško vojno brodogradnjo. Imel je 16 cev za torpede, razen tega pa je bil opremljen s topovi po 12,7 cm ter s številnim brozostrelnim orožjem za obrambo pred letalskimi napadi. Posadka je štela 172 mož. Rušilec je operiral na Sredozemskem morju. Prav tako sta bila potopljena ameriška vlačila »Navajo« in »Nauset« . Izpodirjala sta po 1450 ton in sta imela posadko po 60 mož.

## Ameriška vojna mornarica izgubila 114 enot

Stockholm, 24. sept. DNB. Ameriško vojno ministrstvo objavlja, da je bilo od 7. decembra 1941 izgubljenih skupno 114 enot severnoameriške vojne mornarice. Od tega je bilo 88 potopljenih, 17 jih je treba smatrati za izgubljene, 9 pa je bilo uničenih, da bi se izognila zajetju po sovražniku.

## Izredno visoke izgube anglosaških bombnikov

London, 25. sept. V spodnji zbornici je angleški letalski minister priznal, da so angleške in ameriške izgube bombnikov pri napadih na evropska mesta izredno visoke.

## Ameriško izpropanje zasedenih italijanskih krajev

Berlin, 24. sept. Po poročilih iz New Yorka je izdala ameriška federalna banka naročilo za natis ogromne količine italijanskih bankovcev v lirah. Na ta način hočejo razvrednotiti italijansko liro in izpropani zasedeno italijansko ozemlje.

## Japonska je pripravljena za veliki spopad

Tokio, 24. sept. Glede koncentracije vseh sil japonske domovinske fronte je izjavil guverner Puri: Amerika naj ve, da je Japonska pripravljena za veliki spopad. Vojska in domovinska fronta tvorita celoto. Vsa vzhodna Azija nudi sliko nezmajne odločnosti za zmago.

Japonski listi obširno poveljujejo zadnje sklepe vlade ter poudarjajo ponast vojne proizvodnje na vseh področjih. V 17 panogah gospodarskega življenja bodo vse delo prevzele ženske. Ukrepi vlade odredjajo nadalje tudi še večjo vključitev študirajoče mladine v vojne namere.

Lizbona, 24. sept. Ukrepi, ki jih je objavil japonski m'n. predsednik, so izzvali v Angliji veliko pozornost. Reuter piše, da ni nobenega dvoma, da bo fanatično patriotični japonski narod sledil pozivu vlade.

Stockholm, 25. sept. Severnoameriški mornariški minister, ki se mudi trenutno v Angliji, je izjavil zastopnikom tiska: V Angliji mnogi smatrajo vojno na Pacifiku za postransko stvar. V resnici pa gre za

## Mussolini sestavi fašistično vlad

Rim, 24. sept. Mussolini je sestavil novo republikansko fašistično italijansko vlad. Sestavljena je takole:

Predsedstvo vlade in zunanje ministrstvo: Mussolini.

Notranje ministrstvo: Buffarini-Guidi.

Narodna obramba in vojno gospodarstvo: maršal Graziani.

Pravosodno ministrstvo: Tringali - Casanova.

Finančno ministrstvo: Pellegrini.

Korporacijsko ministrstvo: Ezio Maria Giry.

Prosvetno ministrstvo: Biggini.

Ministrstvo za ljudsko omiko: Mezzasomma.

Prometno ministrstvo in javna dela: Arcidiacono.

Ministrstvo za gozdove in kmetijstvo: Polverelli.

Mornariško ministrstvo: podtajnik admiral Legaani.

Imenovana sta bila še državna podtajnika v predsedstvu vlade in obrambnem ministrstvu.

## Neomajno zaupanje nemškega naroda v zmago

Strassburg, 24. sept. DNB. V soboto je bila tukaj otvorjena razstava »Meč nad morjem«, ki sta jo skupno priredila vrhovno poveljstvo vojne mornarice in mestna občina Strassburg. Pokrovitelj razstave je pokrajinski vodja Robert Wagner. Vrhovnega poveljnika vojne mornarice je pri otvoritvi zastopal viceadmiral Lützwitz, ki je sporočil pozdrave vrhovnega poveljnika vojne mornarice in očrtal v svojem govoru vlogo nemške vojne mornarice v sedanjih vsiljeni borbi za obstoj. Iz njegove izjave izhaja vedno znova izžarevalo neomajno prepričanje v zmago, ki preveva nemški narod in nemške oborožene sile v tej vojni proti plutokraciji in boljševiškemu kaosu.

## Delovni sestanek voditeljev nemške oboroževalne industrije

Berlin, 24. sept. Državni minister za vojno proizvodnjo in gospodarstvo je povabil voditelje nemške oboroževalne industrije na delovni sestanek, ki je bil prirejen na nekem letališču za vzhodno fronto. Sestanek se je pričel s predavanjem ministra Speera, ki je govoril o razvoju in povečanju nemškega oboroževalnega potenciala. Nato so sledili govori in tolmačenja drugih vodilnih osebnosti nemške vojne proizvodnje. Zborovanje je zaključil feldmaršal Milch, nato pa so pokazali novo nemško orožje in si ogledali zaplenjena sovjetska letala.

## Zločin brez primere v zgodovini

Berlin, 25. sept. Neovrgljivi dokaz za boljševiško krivdo zločinskih umorov v Katynu predstavlja brošura, ki jo je izdal nemški informacijski urad po nalogu zunanjega ministrstva. Poleg uradnih dokumentov se v tej brošuri objavljata tudi številna pričevanja očividcev, mnenja sodnih izvedencev in strokovnjakov sodne medicine. »Berliner Börsen-Zeitung« piše, da predstavlja ta knjiga dragocen dokument, ki bo prispeval k temu, da si bodo tudi poznejše generacije lažke predstavljale, kakšno nevarnost pomeni boljševizem. Boljševiške Zidje so bili tisti, ki so izvršili umor 12.000 ujetih poljskih oficirjev in vojakov, umor, ki nima primere v zgodovini.

## Lakota v Indiji

Bangkok, 25. sept. Lakota v indijski pristaniškem mestu Kalkuti in v pokrajini Bengaliji zahteva vedno več žrtve. Ker mrlivcev ne morejo sproti pokopavati, so angleške oblasti odredile, da jih zažigajo. Neki govornik v angleškem parlamentu je izjavil, da angleške oblasti niso niti sposobne niti voljne obvladati težave v Indiji.

London, 24. sept. Angleški minister za Indijo je priznal, da zavzema Lakota v indijski pokrajini Bengaliji vsak dan večji obseg. Tudi v Bombayju in Madrasu je pomankanje živila vedno večje. Voditeljica indijskih žen, ki je prepotovala Bengalijo, je v svojem poročilu ugotovila, da so razmere naravnost strašne. Angleške oblasti niso storile ničesar za olajšanje bede.

## Protiangliški izgredi v Palestini

Ankara, 24. sept. V Palestini prireja arabsko prebivalstvo protestna zborovanja zaradi prisilnega novčenja arabskih mladenčev za angleško vojsko. Demonstranti so razbili pisarno angleške vojske za novčenje.

## Sodelovanje nacionalne Kitajske z Japonsko

Tokio, 24. sept. Predsednik nacionalne Kitajske Vangčingvej je imel važne razgovore s predsednikom in drugimi vodilnimi osebami japonske vlade.

Nanking, 24. sept. Predsednik nacionalne Kitajske Vangčingvej se je po večdnevem bivanju v Tokiju vrnil v kitajsko prestolnico. V Tokiju je imel razgovore z japonskim min. predsednikom Tojo, zunanjim ministrom šigemicom, z mornariškim ministrom in z ministrom za vzhodno Azijo.



## Zdaj pa hajd — v Trnovo!

Od kod s' pa ti doma?  
Iz prelepega Trnovega  
Narodna

Ljubljana, 25. septembra  
Med ljubljanskimi okraji nima menda prvenstva prav za prav trnovski okraj. Leži namreč pet minut od sredine, tako da ga lahko poseđa čez dan tudi starejši uradnik ali na večer čez dan zaposleni uradnik. Nudi vztrajnemu opazovalcu prav vse, česar človek v skrajni sili pogreša. Zemeljskih dobrot, čistega zraka, lepih izprehodov, pestrih slik, mnogo kopalnic na prostem, vsakovrstnih zabav in razvedril ne primanjkuje nikomur, kogar je le volja pogledati za par trenutkov v naravo. Tudi srečavaš zgolj prijazne in postrežljive ljudi, občuduješ njihovo vsakdanje delovanje, skratka — povsod naletiš na sodobno ureditvo itak enoličnega dnevnega življenja.

Trnovčanje se res kar postavi. Čim zapustiš megalni šentjakovski most, zgrajen pred 28 leti, si že prestopil tla ljubkega Krakovega, občutitega iz svojevrstnih nizkih, skoro v enem in istem slogu postavljenih ribiških hišic, pomešanih že z nekaterimi docela mestnimi stavbami in stanovanjskimi hišami. Kakor nekakšna zelena oaza sredi bivališa leži pred nami nekako v štrukturi Krakovo s številnimi, lepo negovanimi vrtni, njivami in nasadi, da se človeku ob pogledu nanje v zadovoljstvo iskri njegovo srce in topi njegov zasikljivi huj. Od Ljubljane preko Čopove in Ljubljanske ceste pa še više do Krakova do regulirane Gradašče se sega ves ta zelenjadni paradiz, ki služi v največjo pomoč premožnim prebivalcem našega mesta.

Krakovo leži od Trnovega včasih malo nagajivi potoci Gradašča, valeda se v njem dokončnem poletu v Ljubljano. Onstran mesta se nam odpira skoro ista slika obsežnih vrtn, polja in grede, spet najlepše urejenih in negovanih, kakor v bratskem Krakovem.

Trnovski okraj beleži v razmeroma kratkem razdobju dveh desetletij prenesenju gospodarskih razmah, tako da zavzema glede modernizacije ljubljanskih okrajev skorajda prvo mesto. Posredilo se sicer desletje že ni, da bi stekel projekt Čopove ceste tramvaj (obeta in objavljuje se še več prog), toda zadnja regulacija Ljubljane je začasno prinesla Trnovemu celo železnico, ki je seveda ustvarjala izključno le njene koristi. Nekdanje prostrano in pusto Mirje je sedaj v veliki meri že zazidano z modernimi, skoraj razkošnimi in udobnimi stanovanjskimi stavbami. Poprej modrirali in nepodani svet je danes uporabljen in rodovit. Cena zemlje je znatno poskočila. V koleziji dobimo že v doglednem času novo, moderno kopalnico, ki je v spodnjem delu že zgrajena. Na skoro kilometer dolgi Opekarski cesti je bila pred par leti dovršena prepotrebna kanalizacija, ki v higienskem oziru mnogo koristi tamkajšnjemu cenzilu in na njem stoječim številnim stavbam. Sprito obeh zasutih obcestnih jarkov, kjer so dolgo let ogražali okolico sitni komarji in drug nadležni mrčes, je postala sedaj široka Opekarska cesta s kosatim, senčnatim drevedom priljubljeno šetališče ne le domačinom, temveč tudi mnogim izletnikom in sence željnimi ljubljancem. Mestni log je dobil čisto primerno zavetišče, red vsi. Frčiška Pavljanskega si je uredil razsežne gospodarske prostore z največjim udobjem. Celotno v tako zvani Sibiriji se obeta, brz ko bodo dopuščale prilike, velik blok manjših stanovanjskih zgradb, ki jih namerava postaviti ljubljanska mestna občina za manj premožne sloje. Prezreti ne smemo na Askerčevi cesti močnejših stavb posameznih univerzitetnih oddelkov, izmed katerih dva ali trije še čakajo na izvršitev. Tamkaj nastaja univerzitetna četrt.

Kako vzorno srbli mestna občina za ta okraj, bode omenjeno, da pravkar kopljejo in grade precejšnje zaklonišče tudi na Krakovskem nasipu, kjer bodo stanovanici zaščiteni pred morebitno letalsko nevarnostjo. Stalno urejajo delavci ceste in pota zdaj v tem, zdaj v drugem kotu tega prostora okraja. Pozabiti ne smemo slikovitega nabrežja Ljubljanskega in prekrasnih nasadov v okolici Splice. Vzdušje Trnovskega pristanišča je že od tako zvanega Jeka do prulskega mosta in še dalje spetljana zlozna pesep, na kateri je pravcata promenada mladih ljudi, pa tudi drugih izletnikov, ki se tod šetajo, uživajoč blagodejni vodni zrak.

V gospodarskem pogledu trnovski kmetovalec, ki je že napel pomeščenjem, životari iz dneva v noč v svojem kmetem okolju pridno obdelava v potu svojega obraza dandanašnji tako koristne vrtno in rodovitne njive ter spravlja s travnikov bogate naravne prideleke. Trudi se od zore do mraka, da je njegova zemlja dobro obdelana. Zato je tudi ponosen, ker njegov trud ni zaman. Obilno zalčeni ljubljanski trg je najboljši dokaz njegove vsestranske podjetnosti.

Mnogo je v trnovskem okraju še drugih značilnosti, ki so omembe vredne. Ljubljanci, navajeni sicer daljših izletov, se morajo v zadnjem času zadovoljiti s krajšimi. Sprito tega kar radi prihajajo v Trnovo, ki slovi že po svoji legi, vzorno ure-

jnih vrtovih in idealno speljanih stezicah ob vodnih nabrežjih. Mladino pa je letosnje poletje izvajalo na ljudsko kopalnico pred staro zatvornico na Splici.

Na drugi strani mostu nad zasebnim jezom, ki ga je bil pred desetletji zgradil za svojo tovarno parketov podjetni šim-nic, da dobiva vodno silo, je napravljeno veliko perišče, lahko pristopno vsem snalžkam spodnjega perila. Tu se križata meščanski in kmečki živelj. Kmet vstaja zgo-daj, mestne stanovalce pa že zarana zbujaj monoton, votlo udarjanje na perivni-kih. Po čedno speljanih stezicah ob zeleni Gradašči prinašajo in odnašajo zale de-kline v škafih (ne več na glavi kakor nekdanj, ker je marsikatera glavica trajno ondulirana), ali pa pripeljejo na točki vo-zičkih tedensko perilo, da ga v tekoči vo-di cperajo, splaknejo in ovijejo na lesenih perivnikih, kakor pravi narodna pesem:

Zehot znamenale,  
luz so izprale,  
luz na perišče  
prati se mudi.

Perišče stoji v praznih škafih na stopni-šču, do kamor sega voda. Ko vrše to važno gospodinsko opravilo, se v presledkih zadovoljno smejlje, veselo razpravljajo o domačih dogodkih. Ob lepih dnevih trajajo taka dela po ves dan, da se morejo komaj vse zvrstiti. Prihajajo pa perice ne samo iz najbližje okolice, temveč tudi iz na-sprotnega Zbejaka in Gallusovega nabre-ža. Daleč naokrog namreč si gospodinje ne morejo privoščiti pranja v tekoči vodi, raz-en na manjših javnih periščih v zgornjem delu Gradašče. Trnovske in Krakovske

branjeve prinašajo semkaj tudi svoje ko-sare in jerbaze, da jih očistijo prahu in nesnag, kakor jih izperejo, da so kakor novi. Še pred potresom 1. 1895 je bilo ta-ko veliko perišče ob niski Ljubljanci pod Plavčevim hribo proti Bregu. Takrat so tr-dili, da hodijo ženske na vodo opravljati. Pozneje o priliki regulacije so to perišče opustili. Otroci so tod v poletnih mesecih brozgali po Ljubljanci. Lovili z vilicami kapeljine in manjše ribice. Dandanes ljubljanskim revnejšim gospodinjam iz tega okraja ni dano, da bi spirale svoje perilo v tekoči vodi. Imovitejši so itak stalne naročnice poklicnih peric iz Bzovika.

Mestna občina je poskrbela za kopicu udobnih klopi na obeh straneh prijazne Gradašče. Klopi so stalno zasedene in stotavaš na njih marsikatega meščana celo iz nasprotnega predela Ljubljane.

Sedanj župnik je ukusno prenovil trnov-ski božji hram, ki ima vedno dovolj vnetih obiskovalcev. Ko pozvanja v župnijski cerkvi k jutranji, se počasi zbirajo od vseh strani postarne, zgarane žene s čednimi rutami na glavi, da se v molitvi priporoče za lepe pridelke na vrtovih in za uspešno dnevno prodajo. Prve prodajal-ke zelenjadnih sadežev že na vse zgodaj odhajajo s težko naloženimi ročnimi vozič-ki na ljubljanski žilvski trg. Vrste se sle-hermo jutro te kolone druga za drugo.

Seveda ne manjka v Trnovem tudi go-stoljubnih gostlin. Kjer dobiš dovolj prist-ne pižaje in okusne jedi, v kolikor pač le morejo. Premnogo meščanov obojeja spola pa roma vsak dan zlasti proti večeru po raznovrstne dobrote k trnovskim ze-lenjadaricam in odnaša natovornjeno blago v nahrbtnikih, mrežah in kovčgih.

## V Brdih se pripravljajo na „bendimo“

Gorica, sredi septembra.

Brda se že pripravljajo na letošnji trgat-ev, ki ne bo slaba. Tudi letošnja rebula bo dobra in sočna. Tako bodo Brici zadovoljni, potem ko so se vse leto žilavo vbadali po brških vinorodnih gričih, da iztisnejo iz njih čimveč pojone rebule, ki je poleg češnje, hruska, jabolka in breskev njih glavni dohodek, osnova njihovega obstanka. Slavna brška rebula se že smehlja po Brdih. Toda tudi rizling vabi, pa tokaj in dalmatinka, ki sicer na teh tleh dobro rodi, pa tudi rada gnije. „Bendimo“ je pred vrati. Po lesenih barakah, ki jih vidiš tu pa tam po brških gorah, ki jim Vipavci pravijo »bajte«, in ki jim Brici niso namenili nobenega posebnega imena, že zbirajo orodje. Vneto pripravljajo posodo in čistilo sode. Sredi oktobra bodo vsa Brda v prazničnem trgatvenem razpolo-ženju. Bendimo bo, bendimo, ki čaka nanjo Bric nestrpno vse leto, saj si ob dobri trgatvi lahko opomore, medtem ko ga slaba lahko za nekaj let pokoplje. Po starodavnih bendimskih običajih se bo razlegala bodra pesem po brških gorah. Prijetno bo nadomeščala značilno pesem klopotev, ki ob bratvi odmeva po štajerskih vinogradih. V Brdih ne poznajo klopotev, tudi po Vipavcem ne. Pač pa so Brici ponosni na svoja sveža grla, iz katerih bo pri-srčno, gromko odmevala tradicionalna brška bendimska popevka. Seveda bodo v sedanjih resnih časih izostale običajne vaske in domače veselice, ki so bile nekoč v mirnih časih ob trgatvi v navadi.

Slavna brška rebula sega v davnino, saj je medanska rebula zabeležena že v zgodovinskih listinah 13. stoletja. 31.000 hektolitrrov izvrstne brške kapljice je povprečni letni vinski pridelek v Brdih. Kakor Vipavska dolina in vsa naša goriska okolica, tako so tudi prijazna Brda oblagodarjena s prednostjo, ki jim jo je naklo-nila priroda. Posebno ugodni podedbeni in vren-ski pogoji ne pospešujejo samo vinograd-ništva, ampak omogočajo sadu, da naglo in rano zori. Brda niso zaslovela samo zaradi svo-je rebule, temveč tudi zaradi svojega izvrst-nega, prvovrstnega sadja. Kakor iz Prvačine, Vrtojbe in drugih vipavskih središč, tako prihajajo na primer v Gorico tudi z Brd vsako leto prve češnje, ki jih potem prodajo ter izvažajo na vse strani. Brda pa dajejo tudi prve breskve, prva jabolka in hruske, ki uspe-vajo po slikovitih brških sadovnjakih in umno gojenih nasadih. Zanimivo pa je, da slive ne rodijo po Brdih, ampak jih Brici kupujejo drugod. Dovažajo jih domov, kjer jih potem olupijo, posušijo in prodajo na vse strani. Tako jih običajno kupujejo v Tirolah, pa tudi v drugih pokrajinah, kjer slive uspevajo. Tako si Brici pomagajo skazi življenje. Slovijo pa tuji Brici brežepane češnje, ki so jih poslali leta 1923 na primer v Ameriko za najmanj 5000 metrskih stotov. V zadnjih letih so jih po večini prodajali v Nemčiji.

Toda naša krasna Brda s svojimi značilni vasicami, prelestim vinogradi, sadovnjaki in umnimi nasadi, niso od včeraj. Imajo svojo zgodovino. Že v rimski dobi so bile tukaj na-selbine. O tem pričča med drugim rimsko ob-zidje pri Stevčanju. In v srednjem veku so sredi valovitih gor in prijaznih vasic zrasi gradovi. Od tod je potem fevdalna gospod-ska širila svojo oblast nad Brdi. Danes pa se bri-ške vasiče živo teskečejo po neštetihi gričih in gorah. Vrh hribov in gričkov se smehljajo sredi njih bele cerkve. Prijazne domačije so po večini enosadostropne. Mnoge med njimi imajo svoj hišni hodnik, strehe so komaj za spoznanje nagnjene. S ceste obdaja domačije tudi ograja, pred hišnim vchodom pa je zna-

čilna brajda, medtem ko se gospodarska po-slopja po večini priključena domačinam.

In pri vsaki teh brških vasic in naselbin opa-zamo kakšno posebnost ali zanimivost. Oslavje na čara s svojo divno lego. Pemvo krasijo lične, svetle hiše, umeniško poslikane cerkev, ki je bila porušena med prvo svetovno vojno. Podgora je danes že močno industrializirana. Od tu je razlegel na Kalvarijo, Slavi Ste-verjan se ponosno dviga vrh Steverjanskih gor-ic. Od tod se lahko razgleda na vse strani. Pogled ti nese tja do Triglava, Krna, Ogleja, Dolomitov in Vidma. Čerovo slovi po izborni kapljici. Prestolnica Brd pa je s Kojsko sedež ene največjih občin v vsej goriski okolici. Občina Kojsko-Smartno šteje okoli 6500 prebival-cev. Tu so nekoč gospodovali grofje Strossoldi in Thurni, od leta 1630 pa grofje Crnospol. Do leta 1849 je bila v gradu sodnja.

Nad Kojskim je Sv. Krž na jezuru. Stikali so nekoč za rudnikom, pa so zaslutili vodo. Zato je kraj dobil ime Sv. Krž na jezuru. Pol ure od Kojskega je Smartno, ki je središče Spodnjih Brd. Tukaj se še sledovi in ostanki Gradiča. In naprej v okolici so na-znane slikovite vasi in zaselki: Gonjače, Vrhove, Krano, Višnjevik, Kozana, Vipolze, Sne-zatno, Nivce in Vedrijan. V vipskem gradu so v srednjem veku gospodovali Wittelsbachovi. Attensi in Teuffenbach. V Dobrovi je začetek Spodnjih Brd, katerih metropola je Me-dana, rojstni kraj Dr. Gradnika in pohorskega pesnika Ludovika Zorzuta. Vedro je drugujeta loka Biljana s Fojano, Kočbana z Mirkom, Golim Brodom, Skrljevim, Dolomem in goro Sv. Gendre, od koder lahko zreš do sinjega morja in daleč naprej čez Beneško ravnilno.

V tem očarljivem svetu goric živi rod dobrih, delavnih in skrbnih brških gospodarjev. Naj bi jim bil letošnji vinski pridelek primerno za-dolžen za trud in napore letošnjega leta!

## DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA  
Nedelja 26. sept. ob 15: Deseti brat. Izven.  
Cene od 18 lir navzdol

Predsezona v Drami. Letošnja predsezo-na se bo pričela v Drami v nedeljo 26. t. m. Ob 15. uri bodo ponovili ljudsko igro »Deseti brate, ki je posneta po Jurčevi istoimenski povesti. Dramatizacija je delo P. Golca. ki je zajel glavne dogodke v 15 slik. Igra je imela v lanskem sezoni visoko število repriz. Popularnost Jurčeveve pove-sti in prikupnost dela sta zagotovila igri tudi že pred leti neuspešen uspeh. Naslov, no vloga igra Milan Skrbinec. Režiser: prof. O. Šest, scenograf: ing. E. Franz.

Dnevna blagajna v Operi ima v pred-predaji vstopnice za nedeljsko dramsko predstavo »Desetega brata«. Posluje od sobote 25. t. m. od 10.30 do 12.30, popo-lne od 16. do 18. ure.

**KLOBUCARNA „PAJK“**  
Vam strokovno osnaži, preoblikuje in prebarva  
Vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica.  
Zaloga klobukov. — Se priporoča  
**RUDOLF PAJK, LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ST. 38**  
KLOSIČEVA CESTA ST. 12  
(Nasproti hotela Union)

## Novice z domačega knjižnega trga

L. Pirandello, Pokojni Matija Pascal. »Dobra knjiga« nam je poklonila te dni nov, lep knjižni oar. Štirideset let po izidu je doživel znani roman Luigi Pirandello »Pokojni Matija Pascal« svojo izdajo v slovenskem prevodu. Ka-kor vse Pirandellove literarne umetnine, tako kaže tudi ta njegov roman vse značilne poteze zrelega dela, pisateljevega svojega ustvarja-nja ter književnega oblikovanja. Poseben blek njegovega filozofskega gledanja na neštete življenjske možnosti, fantazijskega zanosa, sočne vedrine, duhovite dialektike ozarja ta roman, ki odgrinja pred nami svojevrstno usodo dva-kratnega živega mrtvega Matije Pascala. Ne-dvomno čudoviti in življenjsko malo verjetni dogodki, ki pa imajo svojo realno osnovo v resničnem primeru, se prožno, spretno razpe-dajo in razpletajo do zadovoljivega konca. Neka skrivnostna koprena, ki sproti zakriva Pascalove življenjske stopinje, se nazadnje od-stre. Tajna Pascalove pravičnice prigodnosti je naposled pojasnjena. Naši bralci bodo nedvom-no z živim zanimanjem prebirali ta Pirandellov roman ter hkrati obnavljali spomin na ostala njegova dela, predvsem pa na njegove drame, ki so bile svojčas uprizorjene na odru ljublj-an-skega in mariborskega gledališča.

Posebno priznanje zasluži odlični prevod B. Borka, ki razodeva mojstrstvo prevajalca. Pre-vajanje terja posebno spretnost, globok smisel za Pirandellove slovene značilnosti in dialek-tične posebnosti, posrečen prijem v adevkvat-nem, smiselnem izražanju. Vse te in druge odlike kaže B. Borkov prevod, ki je sad teme-ljitega, skrbnega in vestnega dela.

Vsem našim knjižničarjem, ljubiteljem knjig, neutrujenim čitateljem, naposled vsemu našemu kulturnemu občinstvu priporočamo, da si Pi-randellovega »Pokojnega Matije Pascala« še pravčasno omislijo, če si ga še niso.

Prvi zvezek nove slovenske poljudno znanstvene knjižice je nedavno izšel v »Zdaji nove knjižice« zbirke »Svete«. Je to 176 strani obse-gajoča knjiga univ. prof. dr. V. Murka »Deset-je«. S strokovno, znanstveno temeljitostjo je ob-delal dr. V. Murko v tem poučnem delu nastan-ek in zgodovino denarja, zgodovino denarnstva na naših tleh, kovanje novcev, spremembe de-narne vrednosti itd. Stevne odlične, zadane ilustracije ponazorijo posamezna poglavja, ki uvajajo znatljivega bralca v to prezanjivo področje.

## Izpred okrožnega sodišča

Odpustil mu je bolj iz strahu kakor iz usmiljenja

V četrtek je sodnik poedinec dr. Alojzij Rant razprl dve razpravi. Začela in končala se je s prvo. Druga, nadaljevanje nelavno prekinjene razprave proti obtoženi, ki je pomagal svoji zaročnici razprodati pohištvo zaprtega četa, je ostala ne-dokončana, ker se je obtoženev v preteklih dneh umaknil neznankam iz Ljubljane. S svojim begom je okrepil sum, da je obto-žena proti njemu utemeljena in da je kriv očitane mu dejanja. V tem smislu sta iz-povedala tudi lastnika tvrčke, ki je lupila pohištvo. Razprava proti obtoženi se bo nadaljevala, ko ga bo sodišče doseglo.

V prvi razpravi se je zagovarjal 31letni Vid G., po rolu iz Grada, pristopen pa v Sloveni; Gradec, po poklicu mehanik in gal-vanizer. Mož, ki že rima čiste preteklosti, je zavedel upokojenega okrajnega glavarja dr. H. K., da mu je prepustil v prodajo škornje in dokolenice v skupni vrednosti 1150 lir. Oškodovanec je zahteval le, da mu izplača po prodaji 650 lir, kar pa izkupi več, bi ostalo njemu. Komisijo sta zaklju-čila že pomladi.

Vid pa svoje dolžnosti ni razumel preveč pošteno in vestno. Dolgo ga ni bilo na spregled ne z denarjem in ne s škornji in do-kolenicami. Oškodovanec ga je večkrat iskal, prošil ga, naj mu vrne vsaj blago, bilo pa je zaman. Vidu ni ganilo niti de-stvo, da je opravil s svojim dejanjem okraj-nega glavarja v veliko zadrego.

Ko oškodovanec le ni mogel drugače priti do svojega blaga, ga je prijavil policiji s

prošnjo, naj skušajo najprej zlepa dobiti od Vida škornje in dokolenice. Na policijo so bili drugačnega mnenja, ker so Vida že poznali. Ovadili so ga državnemu tožilstvu. Obtožbi zaradi utaje se je pridružil še ob-tožba zaradi tatvine. Sicer so Vida samili še drugih kaznivih dejanj, kar pa ni bilo dokazov za njegovo krivdo, je ostalo pri tem, kar je bilo dokazano. Mizarški mojster Josip S. ga je namreč konec julija ujel, ko mu je ukradel dve veliki orohovi deski.

Ker je Vid tatvino priznaval, se je raz-prava sukala v glavnem okoli utaje škorn-jev in dokolenic. Vid se je izmikal in za-trjeval, da bi lahko oškodovani dr. K. kril škod iz izkupička za nek pri oškodovan-čevemu bratu shranjen lesen lesenelec, ki ga je on izdelal in ki je po njegovem mnenju vreden vsaj 2000 lir. Oškodovanec pa se je tako pravičnega branil. Zahteval je svoje blago ali primerno odškodnino v denarju. Ko se je obtoženev obvezal, da mu v 8 dneh povrnja škodo v višini 650 lir, mu najprej ni hotel verjeti in tudi v višino odškodnine ni bil zadovoljen, češ, da to se škornji in dokolenice od pomladi podražili. Kasneje je razočaran nad potekom razprave in v bojazni pred maščevalnostjo obtoženca celo odpustil od svojega zahtevka in predloga kaznovanja.

Obtoženev je bil kljub temu kaznovan zaradi obeh prestopkov na 1 mesec in pol strogega zapore in 1 leto izgube častnih pra-vic. Obvezal se je obenem, da bo dr. K. po-vrnil do 1. oktobra 650 lir.

## Nepremičnine prehajajo iz rok v roke

Ljubljana, 25. septembra  
V drugi tretjini tekečega meseca je bil promet z nepremičninami zopet v okviru občajne živahnosti. V zemljiško knjigo je bilo vpisanih precej sprememb nepremič-ninske lastnine. Manj je bilo zopet izbrso-vanih starih hipotek in vpisov zastavnih pravic na nova posojila.

Stane Raznožnik, lesni trgovec iz Pra-zakove ulice, je kupil v kat. obč. Zgornji šiški večjo zemljiško parcelo za 100.000 lir.

Cecilija Vižintinova, posestnica iz Moč-nikove ulice, je prodala Vinku Strakurju, posestniku v Tomačevem, njvsko parcelo v kat. obč. Stožičah v izmeri 5171 m<sup>2</sup> za 45.000 lir.

Josip Kos, krojač in posestnik v Zgor-nji Zadobrovi, v občini Dev. Mar. v Polju, je prodal Dominiku Gostinčarju, mizarju v Spodnji Zadobrovi, še nedograjeno pri-tilčno hišo št. 47 v Zg. Zadobrovi na par-celi v izmeri 85 m<sup>2</sup>, dvorišče v izmeri 80 m<sup>2</sup> in vrtno parcelo v izmeri 335 m<sup>2</sup> za 46.200 lir.

Grozdana Breznikova iz Stritarjeve uli-ce je kupila v kat. obč. Trnovskem pred-mestju dve parceli za 270.000 lir.

Silvo Breskvar, profesor z Rimske ceste, je daroval svoji ženi Mariji polovico svoje-ga zemljišča v kat. obč. Trnovskem pred-mestju v izmeri 781 m<sup>2</sup> v vrednosti 7800 lir.

Anton in Marija Zaviršek, sosesestnika v Grosupljah, sta prodala Kranjskim de-želnim elektrarnam v Ljubljani, ki sta jih zastopala inž. Fran Rueh in inž. Fran Mi-klavc, njvsko parcelo v kat. obč. Grosup-ljah v izmeri 1910 m<sup>2</sup> po 45 lir m<sup>2</sup> za 85.950 lir.

Josip Horvat, posestnik in avtoličar na Poljanski cesti, je prodal zakoncema Ce-ciliji in Antonu Mrharju, posestniku na Sv. Petra nasipu, vrtno parcelo v kat. obč. Dravljah v izmeri 714 m<sup>2</sup> in hišo št. 20 v Pržnjski ulici za 142.500 lir.

Franc Krese, posestnik in poštini usluž-benec iz Zvezdarske ulice, je prodal Mari-ji Kastelcevi, trgovčici ženi z Dolenjske ceste, travnik v kat. obč. Rudniku v iz-meri 677 m<sup>2</sup> in hišico št. 78 za 28.600 lir.

Stanislav Grčar, posestnik v Milčanske-ga ulici, je prodal Viktorju in Antoniji Karba iz Predovčeve ulice, svojo polovi-co vrtnega zemljišča s hišo št. 76 v Mi-lčanskega ulici v kat. obč. Spodnji šiški v izmeri 485 m<sup>2</sup> za 98.000 lir.

Matija Perko, mizarški mojster in po-sesestnik na Celovski cesti, je prodal Niku in Matiji Krajcu iz Trdinove ulice svoje zemljišče v kat. obč. Zgornji šiški, ki se-stoji iz travniške parcele v izmeri 1551 m<sup>2</sup>, za 70.000 lir.

Franja Matjan, posestnica na Vodnikov-i cesti, je prodala Jakobu Cigliarju, reprezen-tantu in poslovdni tvrdke Spektrum na Celovski cesti, dve njvski parceli in trav-niško parcelo v kat. obč. Zgornji šiški v izmeri 1037 m<sup>2</sup> za 186.600 lir.

Ferdinand Ham, posestnik v Kolizejski ulici, je prodal Elizabeti Jagodicevi, posest-nici v Karunovi ulici, travnik v kat. obč. Trnovskem predmestju za 30.000 lir. Trav-nik meri 3534 m<sup>2</sup> in je bil za odmero dr-žavne takse in deklar. ocenjen na 45.000 lir.

Miroslav, Josip in Vladislav Pleša iz Ve-rčskove ulice so prodali Mariji Bizovčar-jevi iz Frankopanske ulice svoje tri četr-tine njvjske in stavbne parcele s hišo in dvoriščem v kat. obč. Spodnji šiški za 120.000 lir.

Tvrdka I. Knez na Gosposvetski cesti je prodala Josipu Pavlinu, posestniku v Trebnjah, dve parceli v kat. obč. Spodnji šiški v izmeri 641 m<sup>2</sup> za 64.100 lir.

Nek posestnik s Kodeljevega je popla-čal 39.000 din starega dolga, nek posest-nik z Bičevja 250.000 din, nek posestnik v Zeljarski ulici 270.000 din, nek posestni-ca iz Povšetove in Vošnjakove ulice 40.000 lir in nek posestnik iz Rožne doline pa drugi iz štepanje vasi vsak po 120.000 din. Vpisane so bile zastavne pravice za na-slednja nova, višja posojila: nek trgovec in njegova žena sta dobila 40.000 lir po-sojila, nek posestnica s Ceste na loko 25 tisoč, nek posestnik iz Hrenove ulice 45.000 lir in nek posestnik iz Kavškove ulice 70.000 lir.

## Rast se oblikuje v razmerju dolgih dni in kratkih noči

Dunaj živa velik sloves v vrstah znanstve-nih vzgojiteljev rastlin. Na Dunaju živi za-meniti raziskovalec rastlinske dednosti pro-fesor dr. Tschermak Seisenegg, ki je na novo odkril Mendelova pravila. Na podlagi teh prav-il sta bila postavljena vrtnarstvo in poljedel-stvo na povsem nove temelje. Odtlej je ome-njeni znanstvenik gojil najbolj dragocene kul-turne rastline, ki imajo mnogo hranilnih snovi. Tako je bil nedavno ustanovljen na Dunaju poseben zavod za proučevanje kulturnih rast-lin, ki ga vodi docent dr. Stuble iz Berlina. Naloga tega novega zavoda bo znanstveno proučevanje in smotrna gojitve tistih rastlin-skih vrst, ki so odporne proti podnebnju, raz-nim škodljivcem in boleznim. V ta namen pa je treba dobiti prvotne, samorasle oblike kul-turnih rastlin, ki se potem lahko z njimi iz-vrši križanje.

V tem pogledu je velike važnosti podneb-je Rastline dosegaajo svojo rast v razmerju dol-gih dni in kratkih noči. Nekatere rastline, ka-ker konoplja, tobak, koruza in praso pa ži-vijo pod pogoji, ki so določeni po enakosti

dneva in noči. Če jih presadimo na področje dolgih dni, zorijo pozno, pač pa je njihova rast večja.

Najbolj ugodne možnosti za prilagoditev v drugih podnebnih pa kažejo one rastline, ki so »nevtralne«, to je, ki niso občutljive glede na dolgot dneva Rastline iz pokrajini dolgih dni pa celoma sploh ne dajejo nobenih sa-dežev.

Seveda je treba upoštevati pri gojitvi kul-turnih rastlin tudi armado škodljivcev, ki la-hko prekrizajo račune znanstvenih raziskovalcev. Omeniti je predvsem tako imenovano mozaič-no bolezen, ki se loteva tobaka, paradiznikov, kumar, krompirja in repe. Posrežilo se jim je s pomočjo posebnega elektronskega drobnogleda odkrit skrivnostno kal, ki prinaša to bolezen. Leta in leta je treba raziskovati ter pokušati, da se vzgoji nova kulturna rastlina, ki naj ne uspeva samo v rastlinjaku, temveč tudi na prostem. Novi dunajski zavod ki obstoji in deluje že dalj časa v pokrajini Bran-denbura.

## Zgodovinske sličice

### Zaton goriških grofov

O božiču leta 1340., baš v noči Kristu-sovega rojstva, se utabori vojska pod go-riskim gradom. Oglejski patrijarh Ber-trand je bil potokel goriškega grofa Al-brehta in tega dne je prišel pred Gorico, da bi jo oblegal.

Tedaj se začuje v zimski noči troblja z krajskega zidu. Odgovori mu trobentač iz tabora. Na visokem zidu se prikaže močnoga grofovska postava in iz bogate-ga šotora stopi patrijarh Bertrand. Med njima se vname tale pogovor:

Grof: Patrijarh, hočeš čuti mojo be-sedo?

Patrijarh: Nocoj se rodi Jezus Kristus. Mir bodi na zemlji vsem ljudem, ki so do-bro volje.

Grof: Zakaj si se dvignil nad me, da me premagaš in uloviš? Vsi moji pred-niki so bili vedno branitelji posesti oglej-skih patrijarhov v goriški in v istrski de-želi. Naš meč je zmerom branil sveto ve-ro. Cemu me sedaj preganjaš?

Patrijarh: Grof, tvoja beseda je zvita kakor kača. Rimski cesar Karol je obdaril oglejske cerkev z zemljo in gradovi. A da ne bo treba nam patrijarhom hoditi na boj proti roparskim sosedom, smo si iz-brali tvoje dede za svoje branitelje. Ali kaj se je zgodilo? Ti



## URADNI RAZGLASI

### Verlautbarung

Neue Passierscheine werden in der Zeit vom 27. bis einschliesslich 30. September nicht ausgeben. In der genannten Zeit sind die mit dem 1. X. 1943 ablaufenden Passierscheine zur Verlängerung vorzulegen und zwar:

Grossbetriebe mit über 10 Gefolgschaftsmitgliedern am 27. September von 9 bis 12 und 15 bis 19 Uhr, am 28. September von 9 bis 12 Uhr mittags.

Kleinbetriebe am 28. September von 15 bis 19 Uhr und am 29. und 30. September in folgender Reihenfolge: Parteien mit den Anfangsbuchstaben A—F am 28. September nachmittags von 15 bis 19 Uhr, die Anfangsbuchstaben G—O am 29. September von 9 bis 12 Uhr und von 15 bis 19 Uhr, die Anfangsbuchstaben P—Z am 30. September von 9 bis 12 und von 15 bis 19 Uhr.

### Obvestilo

V času od 27. do vključno 30. septembra se nove propustnice ne bodo izdajale. V tem času je treba propustnice, ki zapadejo s 1. oktobrom, predložiti za podaljšanje in sicer:

velika podjetja, ki zaposlujejo nad 10 oseb, dne 27. septembra od 9—13 in od 15—19 ure in dne 28. septembra od 9—12 ure dopoldne;

mala podjetja, dne 28. septembra od 15. do 19. ure in dne 30. septembra po naslednjem redu:

Podjetja z začetnimi črkami A do F 28. septembra od 15—19 ure, začetne črke G do O 29. septembra od 9—12 in od 15. do 19 ure, začetne črke P do Z 30. septembra od 9. do 12. in od 15. do 19 ure.

### Comunicato

Non si emettono nuovi lasciapassare nel periodo dal 27 fino al 30 settembre compreso. Nel periodo menzionato sono da presentarsi i lasciapassare che scadono il 1 ottobre 1943 per il loro prolungamento e cioè:

Aziende maggiori con una maestranza di oltre 10 membri il 27 settembre dalle 9 alle 12 e dalle 15 alle 19, il 28 settembre dalle 9 alle 12.

Aziende minori il 28 settembre dalle ore 15 alle 19 nonché il 29 settembre ed il 30 settembre nel seguente ordine: nominativi dalle lettere iniziali A—F il 28 settembre dalle ore 15 alle 19; lettere iniziali G—O il 29 settembre dalle 9 alle 12 e dalle 15 alle 19; lettere iniziali P—Z il 30 settembre dalle ore 9 fino alle 12 e dalle 15 fino alle 19.

### Prijava moke in maščob

Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino v Ljubljani poziva vse trgovce in zadrage mesta Ljubljane, da zanesljivo javijo najkasneje do 27. t. m. Prevedu stanje zaloge enotne moke, koruzne moke in maščob, razpoložljivih za mesec oktober t. l.

Napacna navdaba ali opustitev prijave bo najstrože kaznovana.

### Izdajanje nakaznic za kurivo poslovnim lokalom in podnajemnikom

Pokrajinski gospodarski svet objavlja, da so nakaznice za kurivo za poslovne lokale (trgovne, obrtne delavnice, trgovske, notarske, odvetniške in privatne pisarne ter ordinacije) in podnajemnike, kolikor so pravočasno podali prijave, pripravljene in jih morejo, upravičenci dvigniti v uradu za kurivo, Beethovnova ul. 10, po naslednjem vrstnem redu:

#### Poslovni lokali:

V ponedeljek 27. septembra upravičenci z začetnimi črkami A do G, v torek 28. septembra upravičenci z začetnimi črkami H do K, v sredo 29. septembra upravičenci z začetnimi črkami L do R, v četrtek 30. septembra upravičenci z začetnimi črkami S do Z.

#### Podnajemniki:

V petek 1. oktobra podnajemniki z začetnimi črkami A do G, v soboto 2. oktobra podnajemniki z začetnimi črkami H do K, v ponedeljek 4. oktobra podnajemniki z začetnimi črkami L do P, v torek 5. oktobra podnajemniki z začetnimi črkami R do S, v sredo 6. oktobra podnajemniki z začetnimi črkami T do Z.

Opozorjamo upravičence, da se strogo držijo tega vrstnega reda in da pridejo po nakaznice na dan, ki je zanje določen. Zamudnikom se bodo nakaznice izdale šele od 7. oktobra dalje. Poslovni lokali so uvrščeni po abecednem redu pod imenom, pod katerim je bila podana prijava.

### Ze za 10 lir

Iahko dobe naročniki »Slovenskega naroda« ali »Domovine« vsak mesec odlični roman v obsegu 250 do 350 strani, če se naroče na knjižno zbirko »Dobre knjige«. Za vezane in na najboljši papir tiskane izdaje je naročnina 20 lir na mesec, torej za eno knjigo.

## Krizantema

(Po stari japonski pravljici.)

Nekoč pred mnogo tisoč leti je živel ob Bivaškem jezeru na Japonskem dekle, ki se imenovalo Sucuki. Njena mati ji je bila umrla. Njen oče je izrezoval lesene želve in ni bilo zanj nič drugega na svetu, ko njegove želve; vedno se je potikal ob bregovih velikega jezera, opazoval mlade želve. Ko se jih je nagledal, jih je izrezal in med delom je pozabil na ves svet, pozabil je celo jesti in ni prišel po cele dneve domov.

Sucuki se je čutila osamljeno v veliki hiši iz bambusa in papirja. Zvečer, ko so prihajale čez jezero megle, ki so se videle kakor strahovi, in ki so iztezale po nji svoje dolge, dolge roke, se je je loteval strah.

Da bi imela le kakega zaščitnika! si je Sucuki večkrat želela. In postala je ožona pri teh mislih, kajti ta breg Bivaškega jezera je bil najbolj samotni kraj na vsem svetu. Samo enkrat na leto je pristal majhen čoln, da je vzel s seboj lesene želve, ki jih je bil izrezal Sucuki oče. Nikdar bi ne bil srečal deklice noben zaščitnik na tem mestu.

Ko je stala nekoč Sucuki žalostna na bregu in bila trudna, kajti ponosi ni mogla spati od samega strahu, ker so drsli vso noč strahovi s svojimi žabjimi rokami

## Glavni tržni prostor se zožuje

Ljubljana, 25. septembra. Glavno središče zelenjadnega in živilskega trga na Vodnikovem in Pogačarjevem trgu je obdano z dvema pasovima, ki sta nastala v organskem razvoju tržnega življenja v prejšnjih letih. Prostor na Vodnikovem trgu so obrobili skoraj okoli in okoli prodajalci uvoženega sadja in sadja. Pod Vodnikovim spomenikom so vrtarji prodajali svoje cvetlice.

Sirši okvir pa se je izobčil mnogo bolj na široko. Proti vzhodu so najbolj odmaknjeni prodajalci pletenin, ki so nameščene okraj Zmajskega mostu. Tostran so že prodajalci čevljev, sandal in copat, na katere so potem priključili prodajalci različnih galanterijskih izdelkov v lesenih barakah. Ti so glavnemu življenju na trgu še najbolj, saj so pred njihovi vrati razpostavljene mizice za prodajo perutnine in kuncev. Proti mestnemu domu so pomaknjeni prodajalci suhe robe.

Mizice za prodajalke domačega sadja so pod obzidjem poslepja knjižarne. Z manjšim presledkom se jim priključijo pod stolno cerkvijo prodajalci semen, gob in razne drobnarije. Tržnica na Pogačarjevem trgu tvori skoro samostojno tržišče. Pod streho nove ribnice so nameščeni prodajalci mlečnih izdelkov, višje gori, že tostran trimojstva, pa prodajalke domačega cvetja. V zadnjih dneh je notranji okvir sam po sebi odpadel. Uvožene zelenjave in sadja ni več in z njo so izgubili tudi prodajalci. Tako je razdalja med središčem in njegovim zunanjim okvirjem vedno večja. Glavno tržno življenje se je sedaj stisnilo na polovico desne polovice Vodnikovega trga. Med njim in na primer prodajalkami

mi cvetja pri tromostju in prodajalkami pletenin je le malo zveze več. V glavnem so te mizice ugodne le se za to, ker mimo njih vodijo glavne poti s trga in na trg. Niso pa več v neposrednem stiku s tržnim življenjem.

Davi na trgu ni bilo živahnije kakor na primer včeraj. Zelenjave in sadja so prodajalke pripeljale bolj malo. Z malimi izjemami je vse šlo naglo v denar. Med solato, ki je gospodinje sedaj ne kupujejo s posebnim navdušenjem, je radič. Se vedno je največ povpraševanja za poletno solato. Prodajalke jo morajo prodajati le v manjših obrokih, da zadovoljijo dolge vrste, ki se naberejo okoli njihovih vozikov.

Podobno je tudi s kislim žetjem. Davi je bilo povpraševanje po kislem zelju večje kakor ponudba. Gospodinje so se trgale za sladko repo, rumeno kolerabo, kolerabico in korenje. Okoli prodajalk, ki so imele napradow to sočivje, je vršelo kakor v panju. Jeziki so tekli kakor namazani. Dokazovanja, katera je bila prej zvraven in od katere strani se je prej začela tvoriti vrsta, je bilo slišati pri vsaki mizici. Ker pa prodajalke niso bile razpostavljene na gosto, ni prišlo do križanja »interesnih sfer« in so se prej ali slej pod nadzorstvom stražnika umirile tudi gospodinje.

Mrtvilo je vladalo na Pogačarjevem trgu, pod tržnicami za ribe in za meso. Sadja ni bilo napradow, enako tudi ne perutnine in kuncev.

## DNEVNE VESTI

— Iz norveškega gospodarstva. V norveškem denarstvu se opozja zlasti pri bankah znatna centralizacija. Pač pa name. ravajo skrajno številno hranilnice.

— Španska in Portugalska. Portugalski izvoz izkazuje 3.898 milj. eskudov, uvoz pa 2.457 milj. eskudov. Španski uvoz 490 milj. zlatih pezet, izvoz pa 492 milj. pezet.

— V Turčiji boljša letina. V Turčiji bo letošnja letina za 40% boljša od lanske. To je v zvezi z načrtom, po katerem je bilo obdelanih nad 10 milijonov hektarjev doselej neplodne zemlje.

— Hrvatske ribiške zadruge bodo dobile 5 milijonov kun posojila, 1.800.000 kun je namenjenih za graditev novih ribiških čolnov, milijon kun za nove ribogojne ustanove, pol milijuna pa za podporni sklad morskih ribičev.

— Spodnjestajerske novice. V Slov. Bistrici je umrl 77letni upokojeni nadučitelj Jernej Jedlovec. — V Plesniškem dvoru je umrla 68letna gostilničarka Ana Ferková. V Ptuj 69letni gostilničar Antan Lavrenčič. V Teharju posestnik in občinski uslužbenec Stefan Stojan. V Razvanju pri Mariboru 61letna posestnica Fr. neška Korošec. V Mariboru pa zasebnica Franciška Malek, roj. Konrad, železniška upokojenka. Ana Merker, 63letna Neža Majcen in 62letna zasebnica Terezija Brukbauer.

— Pri gradnji tarak v Pestenbergu v Sleziji se je smrtno ponesrečil Martin Gramc po rodu iz Kamence v brežinskem okraju. Pri padcu z višine 2 metrov je obeležal s smrtnimi poškodbami na glavi, za katerimi je dve uri zatem podlegel. Pokojnik za. pušča vdovo in 9 neposrednih otrok. Pokopali so ga na domačem pokopališču v Malencih.

— Sedmorčki v Mehiki. Kakor poroča mehiški list »El Universal«, je rodila posestnikova žena Brigita Guinerez iz okolice prestolnice Mehika zdrave sedmorčke in sicer šest fantkov in dekle. Sedmorčkom prihajajo od vseh strani lepa darila.

— Velika poštna tatvina je bila izvršena v Stockholmu. Za poštno ravateljstvo je neznanec prevzel vrečo, v kateri je bilo 230.000 švedskih kron. Policijske oblasti so drznežu že na sledu.

— Dva utopljena. Mah Reinhold Gollander iz Oberberga ob Inu je po nesrečnem naključju utonil v potoku Mühlbach. Pri kopanju v Donnersbachu pa je utonil 14letni Ivan Stachel iz Irndinga.

— Beračica si je nagradila skladišče živil. 35letna A. F. je bila v Salzburgu zelo znana. Hodila je od hiše do hiše in prodajala. Pri neki preiskavi na njenem stanovanju pa so našli poleg raznih hranilnih knjižic tudi celo skladišče raznih živil, med drugim 48 kg stardorja, 700 jajc, 77 kg pšenične moke, 20 kg koruzne moka, 13 kg masla in masti, razen tega več sto sveč in 60 do 80 kg pisalnih potrebščin. Policija je vse te stvari zaplenila in jih stavila na razpolago splošni uporabi.

— Srna, ki sesa kravo. Iz kraja Martencur poročajo o nenavaden dogodu. Iz gozda se je pojavila mlada srna, ki se približuje kravi. Posesa jo, kakor izgine Zanimivo je, da prihaja mlada srna zmerom k

isti kravi, ki je med sesanjem povzročila muna. Verjetno je mlada srna izgubila svojo mater, po si pomaga na ta način, da ostane pri življenju.

— Mlača je prevzela materinske dolžnosti za zapuščene račke. V Ogrskem Gradšču na Južnem Moravskem je zvalja raca jajca in jih pustila, da bi se zmešala za svoje nadaljnje dolžnosti. Tedaj je nepričakovano prevzela materinske dolžnosti domača mačka in se zavzela za mlade račke. Tako jih je ohranila pri življenju. Tudi spala je z račkami, ki so zmerom v njeni bližini.

### IZ LJUBLJANE

—lj Nov grob. Družino Pavli je doletela huda nesreča. Umrl je sin Viktor, čigar pogreb bo danes ob 15. iz kapele sv. Ahaca na žalah na pokopališču k Sv. Križu. Težko prizadetim staršem naše globoko sožalje.

—lj Najbolj mizel dan v septembru. Zivo srebro v toplomeru je še včeraj le za malenkost dvignilo iznad jutranje minimalne temperature. V Zvezdi so ugotovili, da je znašal včerajšnji maksimum le 14,2 stop. C. Tako je bil včerajšnji dan doslej najmizeljši v septembru. Mizilo je bilo tudi v dveh dneh okoli začetka septembra. 4. septembra je toplomer dosegel samo 15 stop. C. Včeraj pa je mraz šel še nižje. Med dnevo in nočno temperaturo sedaj ni velike razlike. Davi so namerili kot minimum 12 stop. C. Zelja, da bi se vreme izboljšalo, se najbrž še ne bo izpolnila. Že okoli polnočnega včeraj je zračni pritisk zopet padel in se je do davi približal 763 mm. Jutranjo nedeljo brzkone se ne bomo imeli sonca.

—lj V Ljubljani umrl ob 17. septembra 23. septembra 1924. Stručelj Katarina, rojena Košir, 74 let, zasebnica. Cesta v zeleni log 5; Marinič Franciška, rojena Miklič, 77 let, posestnica, Galjeveca 254; Rus Josip, 23 let, akademik, Lepedvorska ulica 28; Puc Marija, rojena Debeve, 67 let, žena tabetnika, Sv. Petra cesta 85a; Beber Janez, 3 leta, sin posestnika, Unec 70 — Rakek; Rozman Nežka, rojena Gorenc, 61 let, zasebnica, Stari trg 17; Juvancić Antonija, 45 let, inžinarka, Vidovdanska cesta 13; Zrimšek Ivana, roj. Gogderer, 83 let, vdova fin. nadpaznika v p. Vodnikova cesta 17; Suvalič Dejan, 37 let, kapetan I. kl. iz bivšega I. planinskega pika, Tržaška cesta 40a; Dr. Brezelj Anton, 68 let, zdravnik, Emonska cesta 20-I; Praček Ana.

## KINO UNION

OB NEDELJAH IN PRAZNIKI!

predstave tudi ob 13.30

### POLEG DOSEDANJIH

OB 10.30, 15.30 IN 17.30 URI

## LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

KINO UNION Telefon 22-21

Mlado, ljubko in samozvestno dekle izpremeni postarjega, čemerneega sahca in simpatičnega starega očeta ter prizadene s tem sorodstvu obilo gro in strahu...

### ODMEV MLADOSTI

Emil Jannings, Maria Landrock,

Viktor de Kova

Predstave ob 15.30 in 17.30 uri

KINO MATICA Telefon 22-41

Najprijetnejša dunajska igralca Hans Moser in Paul Hörbiger v tipični valčekovi veseligr. Komika, vesele popevke in ples!

### VABIMO NA PLES

Predstave dnevno ob 15. in 17. uri. Ob nedeljah matineja ob 10.30 uri

Tel. 27-30 KINO SLOGA Tel. 27-30

Zarah Leander v usodi globoke in nerazumljive ženske duše v svojem najboljšem pevskem filmu

### VELIKA LJUBEZEN

Izvirni nemški film s slovenskimi napisi! Arje iz ranih oper in romanc. Velike plesne revije. Sodelujejo: Viktor Staal, Paul Hörbiger.

Predstave ob 15. in 17. uri. V nedeljo pa še ob 10.30.

### KINO MONTE

Samo še tri dni! — Največji cirkuski film. — Atrakcije, razburilivi prizori, ljubosumnost, strast in požrtvovalnost. — Igralci: Leny Marenbach, Rudolf Prack, Paul Kemp

### DEKLE MED ZVERMI

Delavniki ob 6. uri; nedelja ob 12. in 14. uri — Predprodaja v nedeljo od 10.30 ure dalje!

—lj Medoeti 75 let, žena vpok. služitelja, Rožna dolina, Cesta XIX-6; dr. Benkovič Ivo, 67 let, odvetnik, Puharjeva ulica 14; Podlesnik Franciška, 67 let, vpok. tobačne tov., Predjamska ulica 29. — V Ljubljanski bolnici umrl. Turšč Franc, 39 let, dvaveč. Celovška cesta 117; Starmar Franc, 56 let, učitelj, Verovškova 28; Poženel A. bina, 5 mesecev, hči postrežnice, Galjeveca 52; Ocvirk Marija, rojena Črnivec, 73 let, vdova.

## Barvati živa drevesa ni novost

Ze pred sto leti se je raznim vrtnarjem na Francoskem in v Nemčiji bolj ali manj posrečilo vzgojiti rastline s poljubno barvo. Poizkusi se v praksi niso obnesli. Vbrzgalavi so rastlinam razna barvila, ki so se pomešala z orevesnim sokom in razširila po vsej rastlini. Toda barva je kmalu izgubila Poizkuse so nadaljevali, ker so hoteli dobiti znanstveniki, ki so se s tem bavili, les razne barve, ki bi ga uprabil zlasti za pohištvo. Naravno je, da bi izdeval omare iz zelenega lesa, mnogo za služil. Ker se omenjeni poizkusi niso obnesli, so si kemiki dalje in vbrzgalavi barvila v les z močnim pritiskom, in sicer v že posekana debla. Posrečilo se je res, toda barva je prodira le par milimetrov globoko pod skorjo.

Nem ki inženjer Reimann je iznašel novo metodo. Po desetletnih poizkusi je začel vrtati v stoletja debela primernih dreves kakih 30 cm od tal luknje s posebnim vrtnim strojem, da bi se barvilo enakomerno razlilo po deblu. V luknje je potem vbrzgal gotovo količino barve.

### Doslej 114 milijard dolarjev

Po poročilih iz New Yorka so znašali vojni stroški Amerike do konca junija tekočega leta 102 milijardi dolarjev. Do začetka vojne pa je potrošila Amerika za razne priprave za obrambo 12 milijard. Od skupnega zneska 114 milijard dolarjev je šlo 13 milijard za dobave drugim državam v okviru zakona o posojanju in razjemu. Med prvo svetovno vojno je potrošila Amerika 32 milijard dolarjev. V tem znesku je pa vračunanih okrog 10 milijard posojil tujim državam.

### škorpijski

V okolici Ardina v južni Anatoliji se je bilo zaredilo toliko škorpijonov, da so bile oblasti prisiljene seči po izrednih ukrepih, da bi jih zatrle. V ta namen so bile določene precej visoke nagrade za pokončevanje te nevarne gozdnj. Škorpijone je pa treba prnesti na določene kraje žive, ker rabijo še živim odrezane repke v higijskem zavodu v Ankari za pridobivanje seruma. Doslej so naložili že 15.000 škorpijonov.

## RADIO LJUBLJANA

SOBOTA, 25. SEPTEMBRA

8.30—9.00: Jutranji pozdrav. 9.00—9.20: Poročila v nemščini in slovenščini. Naredbe in objave v nemščini, slovenščini in italijanščini. 12.20—12.30: Uvod. 12.30—12.50: Poročila v nemščini in slovenščini. Naredbe in objave v nemščini, slovenščini in italijanščini. 12.50—14.00: Petje in igranje. 14.00—14.15: Poročila v nemščini. Naredbe in objave v nemščini, slovenščini in italijanščini. 14.15—15.00: »Čar operete«. Igra Radijski orkester, vodil dirigent D. M. Sijaneč. 1. Hrubič Iz Dunaja po svetu. 2. Lehar: Ene, valček. 3. Lehar: Judita. 15.00: Poročila nemškega vrhovnega poveljstva. 17.00—17.15: Poročila v nemščini. Naredbe in objave v nemščini, slovenščini in italijanščini. 17.15—18.00: Prenos koncerta. 19.00—19.30: Plesi in petje. 1. Igra Radijski orkester, vodil dirigent D. M. Sijaneč. 2. Brahms: Madžarski plesi. 3. Grieg: Norvški plesi. 4. Leoncavallo: Jutranja pesem. 4. Nedbal: Kavaler valček. 5. Preljoci-Bernard: Narodna pesem. 6. Bradič: Narodni plesi. 7. Gotovac: Kolo Moren. 19.30—19.50: Poročila v nemščini in slovenščini. Poročila nemškega vrhovnega poveljstva in italijanščini. Naredbe in objave v nemščini, slovenščini in italijanščini. 20.00—20.10: Novovestna za naslednji dan. 20.10—20.20: Mala mediera. 20.20—20.30: Poročila v nemščini. 20.30—21.00: Prenos programa bogoskopske radijske postaje.

TAPETNIŠKI VAJENEC se sprejme: Vegova ulica šte. 10

Okviri GALERIJA OBERSNEL CESTA ARIELLE REE 3

va železniškega uradnika, Vrhovca ulica št. 9/II; Mikluš Nevenka, 7 let, hči krojaškega pomočnika, Wolfova ulica 10; Belec Vincenc, 23 let, delavec, brez stalnega bivališča; Benetič Marija, 5 tednov, hči blaginčarke, Borutova ulica 9; Zadrnik Egidij, 24 let, delavec, Zdravniška ulica 17; Pokorn Ana, roj. Emeršič, 58 let, vdova mag. uradnika, Lavričeva ulica 15; Kralj Franc, 40 let, Breg 10, občina Mokronog; Grajzar Franciska, 57 let, žena ključavničarja, Vodovodna cesta 88; Kačun Angela, rojena Krnc, 37 let, žena zidarja, Mesarska cesta, baraka; Asejev Vladimir, 63 let, tehnik, Pred škofijo 19 II; Marinec Drago, 19 let, dijak, Novo mesto, Ljubljanska št. 26; Tšljajec Alojz, 36 let, delavec, Ribniška ulica 12; Dolenc Marija, 46 let, vdova, Pijava Gorica 7.

—lj Nesreče. Josip Azović, 19 letni dijak iz Ljubljane, je padel s hrasta in si zlomil levo. Janko Ktik, 12 letni dijak iz Ljubljane, je padel s kolesa in si poskodoval levo nogo. Franc Kotnik, 31 letni delavec iz Ljubljane, si je na cirkularni poskodoval prste leve roke. Alojz Kralj C, 28 letni sin posestnika iz Tomišlja, je padel s tramvaja in si zlomil desno. Ladislav Havličkovo, 8 letno hčer krojača iz Ljubljane, je na Galjevič povozil neznan voznik. Dobila je poškodbe po zivotu. Marijo Intiharjevo, 21 letno hčer posestnika iz Preserja, je pes ugriznil v levo nogo. Vsi ponesrečenci se zdravijo v splošni bolnišnici.

— Na II. moski reatni gimnaziji v Ljubljani — Rakovnik bodo 29. septembra od 9. ure dalje naknadni popravni in prejemni izpiti za učence, ki 12 opravičenih vzrokov niso pršli pravočasno k izpitu. Vpisovanje učencev za šolsko leto 1943-44 bo 2. oktobra od 8 do 11. ure za vse učence od II. do VIII. razreda po razredu, dne 4. oktobra od 8 do 12. ure v tajnikovi pisarni za učence, ki vstopijo v I. razred, in za repetante I. razreda, 5. oktobra od 8 do 11. ure vps učencev z drugih zavodov in za učence zamudnike naše gimnazije. K vpisu mora prinesiti vsak učenec davčno potrdilo, lankosketo sprejeto (črtno), in petbolni sprejeto ali nižje iz tečajnega izpisa, in prijavo, ki jo dobe v soli, kovaleno s kolkom za 20 lir; učenci, ki preteklo šolsko leto niso bili učenci našega zavoda, morajo prnesti tudi kresni list. Vsa učence plača pri vpisu prispevek za »stvarstveni fond«, udiča in dijake knjižnico, oni učenci pa, ki plačujejo sami ali njih starši več kot 304 lire letnega davka, plačajo tudi šolnino. Navočena navodila so razglašena v I. nadstropju gimnazijskega posojaja.

— Na gostinski strokovni nadaljevalni šoli v Ljubljani bo vpisovanje učencev v 9. razreda I. in 2. oktobra od 9. do 12. ure v šoli na Frizovski št. 11. Pouk se prične dne 11. oktobra.

— Vpisovanje v šolski zbor Glasbene Matice traja vključno do torka 28. t. m. Zborov pouk je brezplačen, vodi ga ravnatelj Miro Polič in priprave spremlja pisarna Glasbene Matice. Dopolnili je vsak, ki ima le zdrav glas in mutnostjo že za seboj.

Potem jih je vse zopet zamašil razen ene, v katero je polagoma še vedno vlival barvilo. V teku časa je spravil v drevo do 500 litrov barve. Barvilo se je pomešalo z rastlinskim sokom in prišlo ne samo v vlakna, ampak je prodrlo tudi v najmanjšo celico, v veje in v liste. Barva je ostala in s tem je Reimann rešil problem barvanja živega drevesa. Vse rastline se seveda ne dajo enako barvati. Inženjer Reimann je dognal, da je listnato dreve bolj prikladno za barvanje kakor igličasto, pri katerem ovira drevesna smola razširjenje barvila po drevesu. Vajnost novega izuma je jasna. Kdor si hoče nabaviti lepo pohištvo iz lesa izredne barve, ni več navezan na inčesniški plemeniti les, ampak ga dobi tudi doma, kakršnega želi, toda precej ceneje. Po Reimannovem sistemu dobi les najrazličnejše barve, od svetlordečega do popolnoma črnega. Hrsko lahko napravi modro-zeleno, hrast temnomodro itd. Barvani les lahko dobro uporabi tudi za izdelovanje lesnih biserov in gumbov, ker se ga dobro struži, pa tudi za skodelice, svečnice in druge predmete.

## Beležnica

### KOLENDAR

Danes: Sobota, 25. septembra: Kleofa.

Jutri: Nedelja, 26. septembra: Ciprijan.

### DANASJE PRIREDITVE



